

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning,
 II. forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed og
 III. forslag til lov om euforiserende stoffer.

(Afgivet af udvalget den 15. april 1955).

Udvalget har afholdt 4 møder og haft samråd med indenrigs- og boligministeren samt modtaget de som bilag 1 og 2 optrykte besvarelser. Det har i udvalget været drøftet, om der bør tilvejebringes mulighed for i ganske særlige tilfælde at gøre undtagelser fra det absolutte forbud mod særligt farlige euforiserende stoffer efter § 1 i forslaget til lov om euforiserende stoffer. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, er det navnlig betydningsfuldt at hindre den lægelige brug af disse stoffer. Derimod kan det formentlig tænkes, at der i fremtiden undtagelsesvis kan opstå tilfælde, hvor det kan være ønskeligt at tillade brugen af stofferne til andre, bl. a. videnskabelige, formål, hvilket næppe vil medføre nogen risiko af betydning. Der er i udvalget opnået enighed med ministeren om det nedenfor nævnte ændringsforslag.

Udvalget har angående forslaget til lov om euforiserende stoffer modtaget en skrivelse af 6. april 1955 fra Grosserer-Societets Komité, der foreslår, at ministeren skal forhandle med de interesserede parter med hensyn til de begrænsninger, som skal gælde for personer eller virksomheder, der får de særlige tilladelser til at arbejde med euforiserende stoffer. Udvalget går ud fra, at ministeren, selvom dette ikke er udtrykke-

ligt udtalt i loven, vil forhandle med de interesserede organisationer eller virksomheder om disse spørgsmål.

Udvalget indstiller herefter enstemmigt de tre lovforslag til *vedtagelse* med nedenstående, af ministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag til forslag til lov om euforiserende stoffer.

Ændringsforslag til

III. forslag til lov om euforiserende stoffer.

Af *indenrigs- og boligministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) I slutningen af stk. 1 tilføjes: „medmindre ministeren under ganske særlige omstændigheder og på nærmere af ham fastsatte vilkår meddeler tilladelse dertil. En given tilladelse kan senere tilbagekaldes“.

2) Stk. 2 affattes således:

„Bortset fra de forhold, der omfattes af en sådan tilladelse, er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer forbudt.“

Kaj Andresen, **Vagn Bro.** **Bruun de Neergaard.** **Hanne Budtz.** **Marius Buhl.**
 formand.

Poul Claussen. **Ditlevsen.** **Henry Hansen.** **Lysholt Hansen.** **Ladefoged.**

Johs. E. Larsen. **Mørk,** **K. Axel Nielsen.** **Viola Nørlov.** **Axel Ivan Pedersen.**
 ordfører.

Helga Pedersen. **Ingeborg Refslund Thomsen,**
 næstformand.

Bilag 1.

Indenrigs- og boligministeriet.

København, den 28. marts 1955.

Ved skrivelse af 17. februar 1955 har udvalget anmodet mig om forskellige oplysninger med hensyn til forslaget til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning og forslaget til lov om ændring i lov om euforiserende stoffer.

Efter at spørgsmålene har været drøftet med sundhedsstyrelsen, skal jeg i den anledning meddele:

ad forslaget til lov om ændring i lægeloven.

1) *Er det meningen, at man fra sag til sag vil træffe forskellige afgørelser af, hvilke grupper af euforiserende stoffer der skal undtages fra vedkommende lægers ordinationsret i medfør af forslagets § 5 b og c?*

I praksis vil den stofgruppe, for hvilken ordinationsretten bortfalder, utvivlsomt blive den samme fra sag til sag i størstedelen af de sager, der kan blive tale om. Det vil formentlig være naturligt i disse almindelige sager at lade bestemmelsen om ordinationsrettens bortfald omfatte den gruppe stoffer, for hvilken det efter sundhedsstyrelsens til enhver tid gældende cirkulære om rekvirering og udlevering af lægemidler er pålagt apotekerne at indsende afskrift af recepterne til amtslægen (i København

stadslægen), jfr. for tiden sundhedsstyrelsens cirkulære af 1. december 1952 med ændring af 11. maj 1954, hvorefter denne gruppe omfatter de farligere amfetamin-, morfin-, kokain- og opiumpreparater og endvidere en række farligere, syntetiske præparater med morfinlignende virkning (ketobemidon, metadon, petidin, hydrokon). En sådan let håndterlig afgrænsning vil være af stor betydning for apotekernes administration af ordningen. Endvidere vil det formentlig, selvom der i den givne sag kun har været spørgsmål om misbrug af en mindre del af stofferne, være rigtigst at lade ordinationsretten bortfalde for hele denne gruppes vedkommende, da stofferne i vidt omfang vil kunne erstatte hinanden som rusgifte. På den anden side vil der antagelig normalt ikke være grund til at udstrække ordinationsrettens bortfald udover de nævnte, afskriftspligtige stoffer, da de øvrige euforiserende stoffer, herunder forskellige hostemiksturer, kodyltabletter og sovemidler, er langt mindre farlige og endvidere langt hyppigere anvendt i normal lægepraksis. Det bemærkes, at sundhedsstyrelsen forsøgsvis har truffet frivillig aftale med i øjeblikket 20 læger om indskrænkning i deres ordinationsret, og at endvidere 1 læge har fået sin ret til at ordinere euforiserende stoffer frakendt ved dom

i medfør af lægelovens § 18, jfr. lov nr. 286 af 18. juni 1951; i alle disse tilfælde er det de nævnte afskriftspligtige stoffer, der er undtaget fra ordinationsretten.

2) *Apotekernes forpligtelser med hensyn til læger, der har mistet retten til at ordinere euforiserende stoffer.*

Efter bestemmelsen i § 26, stk. 2, i lov nr. 209 af 11. juni 1954 om apotekervæsenet giver sundhedsstyrelsen „regler for recepters affattelse m. v. og bestemmer, hvilke lægemidler apoteker kun må udlevere efter en af en her i landet autoriseret læge, tandlæge eller dyrlæge udstedt recept eller efter andre af dertil berettigede udfærdigede, skriftlige rekvisitioner“.

Når en læge ved en straffedom eller i medfør af lovforslaget helt eller delvis mister retten til at ordinere euforiserende stoffer, må dette efter mit skøn betragtes som en sådan indskrænkning i hans autorisation, at apotekerne i medfør af den ovennævnte bestemmelse ikke er berettiget til at ekspedere recepter fra ham på de pågældende stoffer. Dette synes ikke at have voldt nogen tvivl i forbindelse med den ovennævnte sag, hvorved frakendelse er sket ved straffedom, og er efter min mening også nødvendigt for en effektiv gennemførelse af fratagelsesordningen; det stemmer med den udtrykkelige bestemmelse i § 7 i den svenske kgl. kundgørelse af 16. september 1933 om narkotiske stoffer og forbindelser, således som denne kundgørelse senere er ændret. Det bemærkes, at sundhedsstyrelsen, således som det allerede nu praktiseres, vil udsende meddelelse til apotekerne om de læger, der omfattes af fratagelsesordningen, hver gang der indtræffer ændringer i kredsen af disse læger, og at det heri tænkes fremhævet, at apotekerne ikke er berettigede til at ekspedere recepter på de angivne stoffer fra de nævnte læger.

Indberetninger fra apotekerne til amtslægerne (stadslægen) om, at nogen af de pågældende læger uanset tabet af ordinationsretten udsteder recept på et af de pågældende stoffer, vil kunne få en vis betydning ved bedømmelsen af, hvornår ordinationsretten eventuelt kan tilbagegives en læge i medfør af lovforslagets § 5 e,

og det vil efter mit skøn være naturligt, at apotekerne afgiver sådanne indberetninger. Sundhedsstyrelsen regner imidlertid ikke med at pålægge apotekerne nogen pligt i så henseende, idet det for tiden anses for at være overflødig.

3) *Udsendelse af meddelelser fra sundhedsstyrelsen til læger og apotekere om eufomane personer, jfr. lovforslagets § 28 a.*

Efter nuværende praksis udsendes meddelelser om eufomane personer kun til læger og kun i begrænset omfang, jfr. betænkningen side 27 og 50. Det er tanken, at sådanne meddelelser til lægerne skal fortsætte og eventuelt udbygges, jfr. betænkningen side 43.

Der er derimod hidtil ikke udsendt meddelelser om eufomane personer til apotekerne, for hvem en almindelig kontrol med patienternes navne også vil være betydelig vanskeligere end for lægerne. Når der udsendes meddelelser til læger om, at en person „stavnsbindes“ til en bestemt læge, eller at han på grund af en gennemført afvænnning ikke fremtidig bør have euforiserende stoffer, synes det dog, navnlig på landet og i småbyer, rigtigst at have mulighed for samtidig at give meddelelse til de apoteker, han normalt søger. Endvidere synes det rimeligt at have mulighed for at underrette en større kreds af apotekere, herunder apotekere med natekspedition, om den, formentlig begrænsede, kreds af personer, der er kendt for at henvende sig til apotekerne med falske recepter.

Meningen med disse meddelelser til apotekerne er alene at bidrage til, at der overfor de pågældende personer såvidt muligt rettes særlig opmærksomhed på spørgsmålet om recepternes ægthed. Derimod skal apotekerne ikke overfor de pågældende personer afslå at ekspedere recepter, som apotekerne antager for ægte.

Sådanne meddelelser til apotekerne vil efter mit skøn være i de pågældende eufomane personers interesse, idet meddelelserne vil bidrage til at forhindre, at de pågældende falder tilbage til misbrug eller forøget misbrug af stofferne. Nogen væsentlig betænkelighed ved at udsende meddelelserne vil der næppe være, da de vil komme til at bygge på sikre oplysninger, og da apo-

tekspersonalet har tavshedspligt efter reglerne i apotekerlovens § 40.

4) *Særlige forholdsregler til sikring mod falske recepter.*

De tilfælde af falsk, der består i en forfalskning af mængdeangivelsen på en iøvrigt ægte recept, vil kunne imødegås ved en regel om, at mængdeangivelsen skal foretages både med tal og bogstaver.

Sådanne forfalskninger af ægte recepter er dog antagelig ikke særlig velegnede til fremskaffelse af ulovlige beholdninger af større mængder af euforiserende stoffer, og Københavns politi har også hertil oplyst, at i langt det største antal af de falsktilfælde, som politiet har behandlet, har hele recepten været falsk. Disse falsktilfælde vil ikke kunne imødegås ved den ovennævnte regel, men eventuelt ved den i betænkningen foreslåede indførelse af særlige receptblanketter for de farligere euforiserende stoffer.

Som følge af betænkningens forslag om sådanne blanketter og af en henstilling i samme retning fra politidirektøren i København har sundhedsstyrelsen for nogen tid siden taget op til overvejelse, om styrelsen bør påbyde anvendelsen af sådanne blanketter i medfør af den ovennævnte bestemmelse i apotekerlovens § 26. Sagen har været forhandlet med Den almindelige danske Lægeforening, men er endnu ikke afsluttet.

5) *Spørgsmål om tilbageholdelse på apotekerne af recepter på euforiserende stoffer.*

Efter den nugældende ordning tilbageholder apotekerne i henhold til en overenskomst mellem Danmarks Apotekerforening og De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark alle recepter fra sygekassemedlemmer og afregner dem periodevis med vedkommende sygekasse, hvorved recepterne vedlægges som bilag. Recepter fra andre end sygekassemedlemmer tilbageleveres (bortset fra spritrecepter) til køberen, for færdigekspererede recepters vedkommende med annullationsstempel. Herunder falder recepterne på en stor del af de euforiserende stoffer, der benyttes til misbrug, idet stofferne i disse tilfælde i almindelighed ikke kan opnås som sygekassemedicin.

Et påbud om tilbageholdelse også af disse recepter på euforiserende stoffer vil vel ikke være ubetinget nødvendigt, men synes dog rimeligt, da det vil kunne lette opklaringen af receptfalsksager. Der vil næppe være væsentlige betænkeligheder ved en sådan tilbageholdelsesordning, som vil svare til, hvad der allerede gælder for det store antal sygekasserecepter.

6) *De distribuerende lægers ret til at distribuere euforiserende stoffer.*

Der findes for tiden i Danmark ca. 450 læger, som har tilladelse efter apotekerloven til distribution af lægemidler, jfr. nu § 44 i apotekerloven af 1954. Distributionstilladelsen omfatter også euforiserende stoffer, jfr. bekendtgørelse nr. 58 af 9. februar 1917. Efter denne bestemmelses § 7 som ændret ved bekendtgørelse nr. 189 af 3. juli 1931 skal lægen inden en vis frist sende vedkommende apoteker recepter eller meddelelser angående sine udleveringer af lægemidlerne; dette har dog vist sig vanskeligt at gennemføre, og indberetningsordningen har nu i mange år ikke været overholdt, jfr. betænkningens side 53.

Da en kontrol således har vist sig vanskeligt gennemførlig, da lægen i hastende tilfælde kan indgive patienten en dosis af vedkommende euforiserende stof på stedet fra den beholdning, han har i sin lægetaske, medens stofferne iøvrigt vil kunne bestilles telefonisk fra apoteket, og da det synes ønskeligt at undgå nødvendige lagre af stofferne, anser sundhedsstyrelsen det for rimeligt at gennemføre en indskrænkning af distributionsretten, således at retten ikke kommer til at omfatte de farligere euforiserende stoffer, medmindre der i ganske særlige tilfælde gøres undtagelse herfra. Dette kan jeg for mit vedkommende tiltræde.

ad forslaget til lov om euforiserende stoffer.

7) *Bør der tilvejebringes adgang til at anvende de i lovforslagets § 1 omhandlede stoffer til medicinske forsøgsformål o. lign.?*

Sundhedsstyrelsen har udtalt, at det ikke kan udelukkes, at der fremtidig kan vise sig at være trang til at tilvejebringe en sådan adgang. Jeg skal derfor foreslå, at lovforslaget ændres således:

Til § 1:

I slutningen af stk. 1 tilføjes: „medmindre ministeren under ganske særlige omstændigheder og på nærmere af ham fastsatte vilkår meddeler tilladelse dertil. En given tilladelse kan senere tilbagekaldes.“

Stk. 2 affattes således:

„Bortset fra de forhold, der omfattes af en sådan tilladelse, er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer forbudt.“

Ændringsforslaget er tiltrådt af sundhedsstyrelsen.

8) *Videnskabelige institutioners og forsøgslaboratoriers mulighed for at få tilladelser i henhold til lovforslaget.*

Ifølge den gældende opiumslovs § 2, stk. 3, kan tilladelser i henhold til loven gives til „personer eller firmaer“. I henhold til denne bestemmelse har for tiden et enkelt forsøgslaboratorium tilladelse til at arbejde med de pågældende stoffer; denne tilladelse er givet til laboratorielederen personligt.

Jeg er enig i, at sådanne tilladelser også fremtidig bør kunne gives til ledere af videnskabelige institutioner og forsøgslaboratorier, hvilket de foreslåede lovbestemmelser også giver adgang til.

Der vedlægges 20 genparter af nærværende skrivelse.

Johs. Kjærbøl.

/ Fl. Martensen-Larsen.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning, forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirksomhed og forslag til lov om euforiserende stoffer.

Bilag 2

Indenrigs- og helligministeriet.

København, den 12. april 1955.

Ved skrivelse af 31. marts 1955 har udvalget anmodet mig om forskellige yderligere oplysninger vedrørende forslaget til lov om ændring i lægeloven til supplerung af de oplysninger, som fandtes i min skrivelse af 28. marts 1955.

Efter at sagen påny har været drøftet med sundhedsstyrelsen, skal jeg i den anledning meddele:

9) *Apotekernes ekspedition af recepter på euforiserende stoffer fra læger, som har mistet retten til at ordinere de pågældende stoffer.*

Jeg kan præcisere min skrivelse af 28. marts 1955, punkt 2, således, at lovforlaget bygger på, at apotekerne i medfør af apotekerloven skal nægte at ekspedere recepter på euforiserende stoffer, der er udstedt af læger, som i henhold til straffedom eller i medfør af bestemmelserne i den ændrede lægelovs kapitel I. A. har mistet retten til at ordinere sådanne stoffer.

10) *Er det nødvendigt, at apotekerne foretager indberetninger til vedkommende embedslæge om sådanne afviste recepter?*

Som nævnt i min skrivelse af 28. marts 1955 tænker sundhedsstyrelsen sig ikke at pålægge apotekerne nogen pligt til at afgive indberetning om de pågældende afviste recepter; men da ingen ved, hvordan forholdene kan udvikle sig, kan man vist ikke udelukke, at en sådan indberetningspligt kunne få sin værdi i givet fald.

11) *Den almindelige danske Lægeforenings stilling til forslagene om særlige forholdsregler til sikring mod falske recepter.*

I en skrivelse til sundhedsstyrelsen af 20. januar 1955 har Den almindelige danske

Lægeforening erklæret sig enig i, at det påbydes lægerne ved udfærdigelse af recepter på de farligere euforiserende stoffer at angive mængden både med tal og bogstaver. Derimod har lægeforeningen udtalt sig imod indførelsen af særlige blanketter til brug for disse recepter. Foreningen har herved henvist, dels til, at det kan skabe alvorligt besvær for lægegerningen, hvis en recept ikke kan udstedes på stedet på et hvilket som helst stykke papir, dels til, at også de særlige blanketter kan stjæles, og at en falsk recept på en stjålet blanket vil kunne vinde en tiltro, som den uden blanketten ikke ville få.

Som nævnt i min skrivelse af 28. marts 1955 har sundhedsstyrelsen endnu ikke afsluttet sine overvejelser angående spørgsmålet, men sundhedsstyrelsen udtaler dog, at man heller ikke i styrelsen regner med indførelse af særlige blanketter, men mener, at sikkerhed kan skabes ad anden vej.

12) *Udsendelse af meddelelser til apotekere om eufomane personer.*

Som det er anført under nr. 3 i min skrivelse af 28. marts 1955, foreligger spørgsmålet om udsendelse af sådanne meddelelser bl. a., når en person „stavnsbindes“ til en bestemt læge, eller når lægerne får meddelelse om, at den eufomane på grund af en gennemført afvænnning ikke fremtidig bør have euforiserende stoffer. Navnlig på landet og i småbyer, hvor den eufomane kan antages at være kendt på de lokale apoteker, synes det rimeligt at have mulighed for at gøre disse apoteker bekendt med sådanne forhold. En sådan meddelelse til apotekerne vil vel ikke ubetinget afskære den eufomane fra at skaffe sig euforiserende stoffer fra apotek, men med-

delelsen til hjemstedsapotekerne vil dog i høj grad kunne besværliggøre og derved begrænse vedkommendes illegale forsyning, ligesom det synes rimeligt, at apotekerne deltager i de øvrige sundhedsmyndigheders bestræbelser for at holde sådanne personer på ret køl, hvad formentlig også mange apotekere selv vil nære ønske om.

Udsendelse af meddelelser om eufomane til apoteker, hvor de pågældende eufomane ikke på forhånd kan antages at være kendt, kan navnlig tænkes med hensyn til personer, der har gjort sig skyldige i grove receptsvindlerier. Meddelelser af denne slags vil næppe foreløbig få praktisk betydning, men det synes betænkeligt at afskære sig fra at udsende sådanne meddelelser, så længe man ikke er klar over, hvorledes sortbørshandlen med euforiserende stoffer vil udvikle sig.

13) *Opbevaring på apotekerne af færdig-ekspeederede recepter på euforiserende stoffer.*

Man er fra sundhedsstyrelsens side indstillet på at gøre en sådan opbevaringsordning så lidt byrdefuld for apotekerne som muligt. Det er således ikke meningen at udsende almindelige forespørgsler til apotekerne om, hvorvidt de måtte ligge med recepter af et nærmere angivet indhold, men det vil komme til at påhvile politiet at finde frem til disse recepter ved afhøringer i sagerne, gennemgang af de til sundhedsstyrelsen indsendte indberetninger og gennemgang af de på apotekerne opbevarede recepter. Nogen særlig registre-

ring fra apotekernes side vil derfor formentlig ikke være nødvendig, men alene en månedsvis eller årsvis ordnet opbevaring. Muligt kan opbevaringstiden fastsættes noget lavere end 5 år, hvilket efterhånden vil kunne bedømmes gennem praksis.

Der er efter mit skøn herefter næppe grund til af hensyn til besværet for apotekerne at modsætte sig politiets ønske om, at sundhedsstyrelsen i medfør af apotekerve Lovens § 26 giver regler om opbevaring af færdigekspeederede recepter på de farligere euforiserende stoffer. Det kan forventes, at sundhedsstyrelsen vil forhandle med Danmarks Apotekerforening forud for fastsættelsen af en sådan regel.

14) *Den almindelige danske Lægeforenings stilling til spørgsmålet om at holde de farligere euforiserende stoffer udenfor de distribuerende lægers distributionsret.*

Lægeforeningen har i en erklæring af 28. oktober 1953 tiltrådt udkastet til vejledning til lægerne om ordination af euforiserende stoffer, hvilket udkast var udarbejdet i samarbejde med lægeforeningen, og har samtidig udtalt, at betænkningen iøvrigt ikke gav lægeforeningen anledning til bemærkninger.

Inden man gennemfører en ændring i bekendtgørelsen af 9. februar 1917, vil man imidlertid påny forhandle spørgsmålet med lægeforeningen.

Der vedlægges 20 genparter af nærværende skrivelse.

Johs. Kjærboel.

/ Fl. Martensen-Larsen.

Folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af lægegerning, forslag til lov om ændring i lov om udøvelse af tandlægevirkosomhed og forslag til lov om euforiserende stoffer.